



**QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA**

**ONOR. IMHALLEF
VALENZIA GEOFFREY**

Seduta ta' 02 ta' Ottubru, 2002

Citazzjoni Numru. 688/1998/1

**Lorna Abela f'isimha u in rappresentanza tas-socjeta'
Weg Trading Limited.**

Vs

**Anthony Galea u ghal kull interess illi jista' jkollha
martu Mary Anne Galea.**

Il-Qorti.

PRELIMINARI

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz taghha gie premiss illi l-konvenut Anthony Galea, baghat fax lil Manfred Weise tas-socjeta' estera Bautex-Stoffe gmbh datata 18 ta' Marzu, 1998 (hawn annessa u mmarkata Dok. "A");

Premess illi skond l-imsemmija fax il-konvenut Anthony Galea ta malafama lill-attrici pro et nomine billi attribwielha fatti determinanti bl-iskop li joffendi l-unur u l-fama taghha u jesponiha ghad-disprezz u ghar-redikolu tal-pubbliku u ta' din l-istess socjeta' estera;

Premess illi l-attrici pro et nomine bhala l-parti offiza u ngurjata ghandha d-dritt ghad-danni kontemplati fl-artikolu 28 tal-Ligijiet ta' l-Istampa (Kap. 248 tal-Ligijiet ta' Malta);

Ghaldaqstant l-attrici talbet lil din il-Qorti, ghar-ragunijiet premessi:

1. Tiddikjara lill-konvenuti responsabbli ta' malafama u libell fil-konfront ta' l-attrici pro et nomine minhabba li l-fax fuq imsemmija li giet mibghuta fit-18 ta' Marzu, 1998 (Dok. "A") hija libelluza u malafamanti fil-konfront tal-attrici pro et nomine u tesponiha ghad-disprezz u ghar-redikolu tal-pubbliku u tal-fuq imsemmija socjeta' estera ;

2. Tikkundanna lill-konvenuti jhallsu lill-attrici pro et nomine dik is-somma li din l-Onorabbli Qorti tillikwida f'ammont li ma jeccedix il-hamest elef lira Maltin (Lm5,000) u dana bhala danni u riparazzjoni ta' l-ingurja morali u malafama li soffriet l-attrici pro et nomine minhabba l-fax fuq imsemmija, u dan ai termini ta' l-artikolu 28 u dispozizzjonijiet ohra tal-Ligi ta' l-Istampa (Kap. 248).

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuti a fol. 15 fejn eccepew ;

1. Illi l-eccipjenti Mary Anne Galea mhiex il-legittima kontradittrici u ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju bl-ispejjez kontra l-attrici pro et noe ;

2. Illi fil-meritu t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-attrici

pro et noe billi l-fax tal-konvenut Anthony Galea li minnha tilmenta l-attrici pro et noe hija nieqsa mill-“*animus injuriandi*” rikjest mill-ligi u ma tattribwix fatti determinanti bl-iskop li joffendu l-unur u l-fama taghha jew li jesponuha ghad-disprezz u ghar-redikolu tal-pubbliku kif rikjest mill-ligi ;

3. Minghajr pregudizzju ghall-premess, fi kwalunkwe kaz il-fatti determinanti Ili minnhom qed tilmenta l-attrici pro et noe huma fatti veri maghmula mill-attrici pro et noe in konnessjoni mal-gestjoni tan-negozju ossia sengha taghha li hija pro et noe tezercita abitwalment.

4. Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat il-verbal a fol. 22 li bih il-konvenuti rrinunzjaw ghat tielet eccezzjoni taghhom;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet ulterjuri tal-konvenuti a fol. 23 fejn eccepew ;

1. Preliminarjament il-fax in kwistjoni giet pubblikata barra minn Malta u mhux f'Malta u ghalhekk huwa nieqes rekwizit essenzjali ta' din l-azzjoni ai termini tal-Artikolu 28 tal-Kap. 248;

2. Minghajr pregudizzju ghal-premess, l-eccipjenti Mary Anne Galea mhix il-legittima kontradittrici ;

3. Illi minghajr pregudizzju ghall-premess u fil-meritu t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-attrici pro et noe billi ma jesistix l-“*animus injuriandi*” rikjest mill-ligi u l-fax in kwisjoni ma tattribwix fatti determinati bl-iskop li joffendu l-unur u l-fama taghha jew li jesponuha ghad-disprezz u ghar-redikolu tal-pubbliku kif rikjest mill-ligi;

4. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-premess, il-kumment li minnu tilmenta l-attrici pro et noe jammonta biss ghal opinjoni bazata fuq fatti

sostanzjalment veri, liema opinjoni tammonta ghal “*fair comment*” permess mill-ligi;

5. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Semghet lill-konvenut bil-gurament;

Semghet lill Avukati difensuri jittrattaw l-ewwel eccezzjoni ulterjuri;

KONSIDERAZZJONIJIET

Il-kawza thalliet għallum għas-sentenza fuq l-ewwel eccezzjoni ulterjuri (ara fol. 44).

F'dina l-eccezzjoni l-konvenuti qed jeccepixxu li l-fax in kwistjoni giet pubblikata barra minn Malta u mhux f'Malta u għalhekk huwa nieqes rekwizit essenzjali ta' din l-azzjoni ai termini tal-Artikolu 28 tal-Kap. 248.

Il-konvenut xehed li kien baghat il-fax a fol. 4 barra minn Malta. L-original qiegħed fil-file tiegħu u seta' jezebih. Hu ma kkomunikax il-fax ma haddiehor. Meta rega xehed qal li kien fittex l-original tal-fax pero' ma sabux billi dan seta kien *computer generated* u ma zammx kopja.

Il-konvenut qed jissottometti li l-fax mhux pubblikazzjoni f'Malta (art 28 Kap 248) imma barra minn Malta.

L-attrici qed tissottometti li l-fax hija stampat u l-konvenut kellu kopja tagħha Malta li kien ser jesebixxi izda meta regħha xehed biddel il-versjoni u qal li ma sabx il-kopja għax seta' kienet *computer generated*.

Tikkunsidra

Skond l-artikolu 3 tal-Press Act r-reati msemija f'dik it-Taqsima ta' dak l-Att isiru permezz tal-pubblikazzjoni jew tqassim f'Malta ta' stampat, ikun x'ikun il-post li minnu jorigina dak l-istampat, jew bil-mezz ta' xi xandir.

Fid-definizzjoni li jaghti dan l-Att, "stampat" tfisser kull kitba stampata b'tipi tipografici jew bil-litografija jew b'mezzi jew processi ohra bhal dawn fuq karta jew sustanza ohra, kif ukoll kull kartellun jew avviz iehor li jitwahhal li jkun fih xi sinjal jew kitba miktuba, stampata, mpingija, rizaltata jew xort'ohra impressa, u tinkludi kull diska, *tape*, film jew mezz iehor li bih kliem jew immagini vizwali jistghu jinstemghu, jitwasslu jew jigu riprodotti;

"xandir" tfisser it-trasmissjoni permezz ta' fili jew minn gewwa l-arja, inkluza wkoll permezz ta' satellita, f'ghamla kodifikata jew m'hijiex; ta' kliem jew immagini vizivi, sew jekk daww il-kliem jew immagini jkunu fil-fatt ricevuti minn xi persuna sew jekk le.

Fax ghalhekk hija stampat, mezz li bih jistghu jitqassam jew jitwasslu kliem jew immagini minn persuna ghal ohra a termini ta' l-artikolu 3 tal-Kap 248

Skond l-awtur Peter Carey fil-ktieb tieghu Media Law page 41 jinghad li, *"for a libel or slander to be actionable (i.e. for the plaintiff to be able to sue the defendant) it must be communicated to a third party, i.e. some person other than the plaintiff."* Fil-kaz in ezami l-konvenut qed jammetti li hu kien baghat il-fax lill Manfred Weise barra minn Malta.

Kif ikompli jghid l-istess awtur:

"A person sending a fax to X's place of business will be liable for any matter defamatory of X contained therein which is read by the fax operator and other employees at X's place of work."

Il-konvenuti pero' qed isostnu li l-attrici m'ghandhiex azzjoni kontra taghhom ghax il-fax intbaghatet barra minn Malta.

Illi gie deciz mill-Qrati taghna (Ara sentenza App. Krim. Il-Pulizija vs J. A. Mizzi datata 16 ta' Marzu, 1978) li l-interpretazzjoni korretta tal-Art 3 tal-XL tal-1974 (li hu l-istess bhal l-art 3 tal Kap 248) hija li kittieb ta' stampat ingurjuz huwa passibbli ghall proceduri taht l-imsemmi Att. Ir-reat isir, jew bil-pubblikazzjoni ta' dak l-istampat hawn Malta, jew inkella bit-tqassim ta' l-istampat hawn Malta, issir fejn issir il-publikazzjoni u indipendentement minn min hu responsabbli ghal dan it-tqassim. Altrimenti l-konkluzzjoni l-ohra tkun li wiehed minn hawn Malta jista' jikteb artikoli ingurjuzi kemm irid u kontra min irid, jibghathom ghall publikazzjoni barra minn Malta u minkejja dan il-fatt li din il-pubblikazzjoni tidhol hawn Malta ma jkunu jistghu jittiehdu l-ebda passi kontra l-awtur ta' l-artikoli ingurjuzi.

Fil-kaz in ezami jirrizulta li l-kontenut ta' l-ittra li giet iffaxxjata inkiteb mill-konvenut hawn Malta. Jirrizulta li l-konvenut kellu kopja taghha, u anke l-attrici giet in pussess ta' kopja ta' l-istess fax hawn Malta u li tinsab esebita fil-process.

Ghalhekk l-eccezzjoni tal-konvenut ma tistax tigi milqugha.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi l-Qorti tiddeciedi:

billi tichad l-ewwel eccezzjoni ulterjuri tal-konvenuti bl-ispejjez kontra l-konvenuti;

u tiddifferixxi l-kawza ghall-kontinwazzjoni ghall-20 ta' Novembru, 2002 fid-9.45 a.m.

Kopja Informali ta' Sentenza

ONOR. IMHALLEF GEOFFREY VALENZIA B.A., LL.D

**Frankie Mercieca
Deputat Registratur.**